

השולח פרק רביעי גיטין

מד.

עין משפט גב מצוה

ק"ב א ב ג ד ה מ"ו
 פקד מ' מהל' עבדים
 מהלכה ב' עד הלכה ו' סגנו
 עשין פו טור ש"ע י"ד
 סמונ רסו ספי"פ סג"ה
 ע"ש:
 ו מ"ו פ"ו מהל' מעשר
 הלכה י' ש"ע י"ד ס"י שלח
 ספי קט"ו:
 קב ז מ"ו פ"ו מהל' ע"ו
 הלכה יג סגנו לאון
 מח:
 ח מ"ו פ"ו מהל' עבדים
 הלכה יב ט"ש"ע י"ד ס"י
 רסו ספי"פ סג"ה:
 קבא ט מ"ו פ"ו פקד כ
 מהל' שבת הל' ג
 סגנו לאון סה ט"ש"ע י"ד
 ס"י קל"ה ספי"פ ד:
 קבב י מ"ו פ"ו מהל'
 עבדים הלכה א
 סגנו עשין פו ט"ש"ע י"ד
 ס"י רסו ספי"פ סג"ה:
 קבל ג מ"ו פ"ו מהל'
 נכורות הלכה ז
 ט"ש"ע י"ד ס"י סג"ה סג"ה:

גליון הש"ס

גמ' סבר עבדו ומה עין
 מנחות אור סמונ לג
 סק"ו:

פסקי ר"ד

שלח ר' אמי מניי אמי בר
 נתן תורה תצא לישראל
 עבד שהפיל עצמו לגיטות
 ואין רבו יכול להוציאו לא
 בדיני ישראל ולא בדיני
 אומות העולם מותר ליטול
 דמיו וכותב ומעלה
 בערכאות שלהם מפני
 שהוא כמציל מידם:
 אריב"ל המוכר עבדו
 לנכעני קונסין אותו
 לפדותו עד עשרה בדמיו
 ולשחררו: דוקא אי לאו
 דוקא ולא איפשיט. אריב"ל
 המוכר בהמה גסה לנכעני
 לפדותו עד עשרה בדמיו
 קונסין אותו לפדותה עד
 מאה בדמיה בעא מיניה ר'
 ירמיה מרבי אמי מכר
 עבדו לנכעני ומת מהו
 שיקנסו בנו אחירו לדידיה
 קנסוהו רבנן והא לייתה או
 דלמא לממוניה קנסוהו והא
 אחיה ופשט ליה לדידיה
 קנסוהו לבריה לא קנסוהו

בש"ר ע"ל מנת דמשכנו בו'. פירש בקונטרס שאם לא אפרע
 עד זמן פלוני צא ומשכני מקרקע זו ותאל ש"ך וכל
 זמן שלא צא ישראל ומשכנו היו בחזקת עובד כוכבים וגבי עבד כי
 האי גוונא קנסוה רבנן לישראל הואיל ועבר הזמן ולא פרע ואע"פ שלא
 משכנו עדיין וקשה א' דהוה ליה למימר
 אריד ואריד דמטא זמניה לכך נראה
 דאתא לשנויי שניא קמא הא דמטא
 זמניה והא דלא מטא זמניה והא
 דלקשיטן גבי עבד דמטא זמניה לריכא
 למימר ב' צלולה על מנת למשכנו ולא
 משכנו דס"ד כיון דלא משכנו עדיין ג'
 לא יאל לחירות קא משמע לן דהואיל
 זכירו למשכנו ד' דיואל לחירות:

המוכר עבדו לפרהנג עובר
 בוכבים. פי' בקונטרס
 מניק ושם עלילות ומכרו לו צלותן
 דמיים שהעליל וקשה דלא שייך על
 זה לשון מכירה ו' ולישנא שהיה לו לפייס
 ולא פייס לא משמע הכי ו' ועוד לדמיי
 למוכרו לשלשים יום ונראה דהפרהנג
 נוטל עבדו על כרחו אלא שנותן לו
 דמי' לכך פריך דאמאי יאל לחירות
 כיון דהוי צעל כרחו כמו גבא' בחובו
 ומשני דהיה לו לפייס דמיון דנותן
 דמיים ודאי היה מתפייס בדבר מועט ו'
 ומדמי לו נמי למוכרו לשלשים יום דלחמך
 שגומר מלאכתו דרכו לחזור לישראל
 וישראל מחזיר לו הדמיים:

ובותב ומעלה בערכאות שלהם.
 פירש בקונטרס אף על פי
 דחשיבות הוא להן וקשה דשטרות
 העולין צערכאות של עובדי כוכבים
 מכשרינן ו' ולא מפלגינן בין לכתחילה
 בין לדיעבד ו' ומפרש רבינו תם דאע"ג
 דנראה כמקיים המקח שרי הכא
 והיא דפרק קמא דע"ו (דף יג.) הולכין
 ליריד של עובדי כוכבים ולקוחים מהן
 בהמה ועבדים מפני שהוא כמציל מידם
 ומעלה צערכאות של עובדי כוכבים
 תתם נמי מקיים המקח ומתפרסם הדבר
 שמהנה לעבודת כוכבי' ואפי' הכי שרי:
או לאו דוקא. פירש בקונטרס דלא
 קנסין ליה כולי האי וגזומא
 קאמר וקשה דאם כן איהו שיעור היכי א'
 דאכתי לא ידע היא דקונסין אותו
 עד עשרה דמיא ציה ב' ההוא שיעורא
 ונראה לפרש א' או לאו דוקא אלא אפילו
 ציותר ממאה קנסין ליה עד דפריק
 כענין שפי' בקונטרס דאפי' דלמרי
 ומיימי מבהמה דקונסין אותו עד
 עשרה דמיים א' אלמא לאו דוקא דהוא
 הדין טפי דקאמר הכא עד מאה
 גבי עבדים והוא הדין י' דהכל לאו דוקא י':
התם דאיסורא דאורייתא. ונפרק
 כל פסולי המוקדשין (נכורות
 ל:.) גבי גרס און הצבור קאמר לליכא
 למיפשט מהכא דשאני עבד דמפקע ליה
 מנלות אס כן הוה מני למימר הכא אס
 תימני לומר דתתם לא קנסו הכא קנסו
 משום דמפקע ליה מנלות וכן תתם
 הוה מני למימר איפכא כי הכא:

נתייבש
 ליה לקנסיה טפי חד אלא עבד מילתא דלא שכיחא א'
 גזרי בה רבנן בעא מיניה רבי ירמיה א' מרבי אסי * מכר עבדו ומת מהו
 שיקנסו את בנו אחירו אם תימצי לומר א' צרם * און ומת קנסו בנו
 אחירו משום דאיסורא דאורייתא היא אבל הכא איסורא דרבנן
 ואם

הכי גרסינן ואיכתיב אימא צלולה על מנת למשכנו ולא משכנו. הא
 דשדה כגון שולה העובד כוכבים מישראל על מנת שאם לא אפרע
 לזמן פלוני צא ומשכני מקרקע זו ותאל ש"ך והא דקמתי פטורה מן
 המעשר כל זמן שלא צא ישראל ומשכנו
 בחזקת העובד כוכבים ואם היה ישראל
 נוטל חלק בפטורה פטורה מן המעשר.
 וגבי עבד כי האי גוונא קנסוה רבנן
 לישראל ואע"פ שלא משכנו העובד
 כוכבים עדיין בעבד זה קנסוהו הואיל
 ועבר זמנו ולא פרע: גבא'. העובד
 כוכבים לעבד: בחובו. שהיה לו על
 ישראל והוא לא מכרו לו ולא לזה
 עליו: סיקריקון. בשעה שישראל
 מופקדין להריגה ואמר לעובד כוכבים
 שא קרקע זו או עבד זה והייתי:
 לא יאל לחירות. דאונס הוא וליכא
 לתקנסיה: חייב לעשר. עליה דהוי
 כנורס: דאנפירות. הפסד: דקא
 משתרי ליה. הרי נהנה מהם שפורע
 חובו הילכך לענין עישור חייב צמעשר
 ומיהו גבי עבד קנסא משום מכירה
 היא זה לא מכר מדעמו אלא שלא
 לרצונו גבא' ואמאי נקנסיה: פרהנג.
 מניק ושם עלילות ומכרו לו צמתי
 אנפירותו שהעליל עליו: היה לו
 לפייס. בדבר אחר: ולא פייס. ומסרו
 לו מדעתו: לשלשים יום. ולאחר
 שלשים יחזור אליו: לפרהנג עובד
 כוכבים. וקס"ד לעבד עבודת המלך
 עד זמן פלוני ולשוב: חון ממלאכה.

באנפירות. הפסד ועל
 חס (שם). גול עגלמא
 (לקטו נח). דוקא או לאו
 דוקא. דלא קנסין ליה
 כולי האי. א' מני טפי הכי
 קנסין ליה אס א' כן
 העבדים מתלה און
 (נכורות ג. ע"ש). ת"ש
 כו' עד עשרה בדמיה.
 מדגבי עבד מני מאה והכא
 עשרה. שטע מינה דוקא
 קאמר. לרי לאו דוקא לימנ
 מרייכו מהא או מרייכו
 עשרה. (שם). העבדים.
 הפגוס ובכסן קא מימי.
 (נכורות ל. ד.). צרם און
 בכור. דכסן און בכור
 לפסול צבוס. דכסור טובא
 מונן היה ומי שיש לו בכור
 נותנו לכהן וכן מיעטל בו
 עד שימס מאליו ויאלנו,
 דאיו רשאי לאלנו כל זמן
 שלא הוים. דקדשיה מון
 הוא. ואס גרס און בכור
 להמיו קנסוהו רבנן.
 כדלמתינן (נכורות ל. ד.).
 הניכוס און צבור היה זה
 לא יסחפו עולמתי. דקנסין
 ליה עד עבד אפילו,
 כדמיני כל מוס לא היה
 בו קרי מני לא יאיהו
 להטילו בו מוס. ורייכו
 דקאמר אס תמני לומר
 וכו'. דקא דקא מיעטל לו
 תתם גרס און בכור ומת
 מהו שיקנסו בנו אחירו וכו'
 (חוקי ג. נכורות).

מוסף רש"י

אם בחובו. שהיה חייב לו
 דבר קלוב ממנו. הייב
 לעשר. ממקום אחר וליתן
 לכהן. שהיה הוא כמור
 (חולין קל"א.).
 באנפירות. הפסד ועל
 חס (שם). גול עגלמא
 (לקטו נח). דוקא או לאו
 דוקא. דלא קנסין ליה
 כולי האי. א' מני טפי הכי
 קנסין ליה אס א' כן
 העבדים מתלה און
 (נכורות ג. ע"ש). ת"ש
 כו' עד עשרה בדמיה.
 מדגבי עבד מני מאה והכא
 עשרה. שטע מינה דוקא
 קאמר. לרי לאו דוקא לימנ
 מרייכו מהא או מרייכו
 עשרה. (שם). העבדים.
 הפגוס ובכסן קא מימי.
 (נכורות ל. ד.). צרם און
 בכור. דכסן און בכור
 לפסול צבוס. דכסור טובא
 מונן היה ומי שיש לו בכור
 נותנו לכהן וכן מיעטל בו
 עד שימס מאליו ויאלנו,
 דאיו רשאי לאלנו כל זמן
 שלא הוים. דקדשיה מון
 הוא. ואס גרס און בכור
 להמיו קנסוהו רבנן.
 כדלמתינן (נכורות ל. ד.).
 הניכוס און צבור היה זה
 לא יסחפו עולמתי. דקנסין
 ליה עד עבד אפילו,
 כדמיני כל מוס לא היה
 בו קרי מני לא יאיהו
 להטילו בו מוס. ורייכו
 דקאמר אס תמני לומר
 וכו'. דקא דקא מיעטל לו
 תתם גרס און בכור ומת
 מהו שיקנסו בנו אחירו וכו'
 (חוקי ג. נכורות).

מוסף תוספות

א. כיון שנייאר אחרינא
 הוא. מוס' ה"ל"ט.
 ב. ה"ב. ט"ז.
 ג. ואינו מופקע
 ממצות. ט"ז.
 ד. עכשיו. וכשיפוק
 למשכנו ימשכנו. והא
 חישו חז' לפרור חבוב
 קורם שיניע זמנו. היה
 כאלו משכנו והפקיעו
 ממצות. ט"ז. ה. כיון
 שאינו מקבל דמיו. מוס'
 ה"ל"ט. ד. כיון
 דבאנפירות לקחו. מוס'
 ה"ל"ט. א. כי כן צוה לו
 המלך. ש"ע.
 ח. ולתוקח לו במקום
 אחר. ט"ז. ט. ולא
 דקאמר. מוס' ה"ל"ט.
 י. וקס"ד עבד ובמהה
 חד דינא אית להו. ואפי'
 קוני עד עשרה בדמיה.
 ט"ז. מוס'. מוס'.
 ה"ל"ט. ט. ה"ה טפי
 נמי. מוס' ה"ל"ט.

ליה דהא תנן יאל לחירות. ופרכינן אלא בהמה מ"ע קנסין ליה כולי האי משום דהדרה ליה ליקנסיה טפי חד. מכדי דמיה היה לך לקנסו
 יותר מן העבד ותו לא הואיל וטעמא משום דהדרה ליה הוא און כאן אלא כדי דמיה ותמה קונסו מ"י עד ק' אוי לו בחזרה זו: מילפא דלא
 שכיחא היא. שימכרוהו לעובד כוכבים: מהו שיקנסו אס צנו. לפדותו: אס תימצי לומר. הך דמציעא לן צכורות כהן הניכוס און הצבור
 ועבר משום כל מוס לא יהיה צו' דלמרי' התם לא ישחט עולמית ומציעא לן גרס ומת מהו שיקנסו צנו אחירו ואס תימני לומר דהיה
 דקנסוהו הא דהכא לא מיפשט לן מינה דתתם קא עבד איהו איסורא דאורייתא אכל מוכר עבדו לעובד כוכבים איסורא דרבנן דהיינו רבנן דעבד:
 ואם